

Spinální stenóza

prof. MUDr. Blanka Adamová, Ph.D. – editorka hlavního tématu

Neurologická klinika Fakultní nemocnice Brno

Lékařská fakulta Masarykovy univerzity Brno

Hlavním tématem tohoto čísla jsou spinální stenózy. Je to problematika multioborová, přičemž je určitým specifikem v našich zemích (České a Slovenské republice), že na diagnostice a léčbě se významně podílejí neurologové. Se spinální stenózou se setkáváme nejčastěji ve dvou úsecích páteře, a to v krční a bederní páteři, což jsou nejvíce přetěžované úseky páteře, které snadno podléhají komplexu degenerativních a proliferativních změn, jejichž důsledkem je zúžení páteřního kanálu. Jedním z výrazných rizikových faktorů pro rozvoj degenerativních změn páteře je věk, což vede k tomu, že spinální stenóza je onemocněním spíše vyššího věku. Při klinické manifestaci mohou hrát roli i kongenitální faktory, jako je vrozená šíře páteřního kanálu. Pacienti s vrozeně úzkým páteřním kanálem (tzv. primární stenóza) mívají častější a časnější projevy sekundárních degenerativních změn páteře.

Problematiku spinálních stenóz komplikuje fakt, že radiologický nález zúženého páteřního kanálu a dokonce i nález komprese nervových struktur může být klinicky němý, proto hovoříme o klinicko-radiologickém nesouladu („clinical-imaging mismatch“). Proto se běžně setkáváme s asymptomatickým zúžením páteřního kanálu. Rovněž je slabá korelace mezi tíží radiologické stenózy a tíží klinických příznaků. Tyto skutečnosti jsou dány tím, že na klinické manifestaci zú-

ženého páteřního kanálu se kromě vlastní mechanické komprese podílejí i další faktory, jako individuální vulnerabilita nervových struktur, trvání komprese a dynamické faktory (nestabilita páteře). Tyto skutečnosti vedou k tomu, že na základě běžné magnetické rezonance nejsme schopni často odhadnout, zda přítomná stenóza je symptomatická či asymptomatická.

Při diagnostice a léčbě pacientů se spinální stenózou je tedy nutné vždy korelovat navzájem radiologický a klinický nález, abychom mohli stanovit, zda přítomné degenerativní změny jsou příčinou pacientových potíží. Jak cervikální stenóza, tak i lumbální stenóza mohou mít pestrou klinickou manifestaci, což spolu s přítomností dalších komorbidit často se vyskytujících u jedinců vyššího věku komplikuje klinickou diagnózu. Diferenciální diagnostika spinální stenózy je tedy poměrně široká a spinální stenózy jsou stále onemocněním poddiagnostikovaná, i když bývají spojena s výrazným omezením mobility a kvality života starších lidí. Tím, jak dochází ke stárnutí populace, tak význam této problematiky ještě narůstá.

Téma zahrnuje celkem pět článků, které jsou zaměřeny na krční a bederní stenózu. Článek prof. Bednaříka, který je významným světově uznávaným odborníkem na problematiku degenerativní cervikální myelopatie, se věnuje vývoji od cervikální stenózy přes ne-

myelopatickou degenerativní kompresi krční míchy (NMDCC) po degenerativní cervikální myelopatii (DCM). Článek přináší rekapitulaci dosavadních poznatků o přirozeném průběhu NMDCC, prediktorech progresu do stadia DCM a úloze inovativních kvantitativních MR technik ve výzkumu a praktickém managementu degenerativní míšní komprese. Čtenář zde najde odpověď, proč se problematikou NMDCC zabývat a jak u těchto pacientů postupovat. Dále byly zařazeny dva články, jejichž autoři jsou neurologové a které shrnují nejnovější poznatky týkající se klinické manifestace, diagnostiky a strategie léčby u pacientů s degenerativní cervikální myelopatií a lumbální spinální stenózou. Vzhledem k tomu, že v léčbě spinální stenózy se významně uplatňuje i chirurgický přístup, tak byly zařazeny dva články spondylochirurgů, které jsou zaměřeny na možnost operačního řešení, indikaci k operaci, prediktory operační léčby a typy chirurgických přístupů u pacientů s degenerativní cervikální myelopatií a lumbální spinální stenózou.

Věřím, že přečtení článků přispěje k získání nových a cenných informací o problematice spinálních stenóz, které bude možné využít v běžné klinické praxi a které pomohou ke zlepšení diagnostiky a léčby relativně častých vertebrogenních potíží lidí vyššího věku.

prof. MUDr. Blanka Adamová, Ph.D.
Neurologická klinika LF MU a FN Brno
adamova.blanka@fnbrno.cz

Cit. zkr: *Neurol. praxi.* 2023;24(1):7
Článek přijat redakcí: 14. 6. 2022